

Список використаних джерел:

1. Грушко В.І., Пилипенко О.О., Румик І.І., Чумаченко О.Г. та інші, Колективна монографія / Фінансова політика держави на мікрорівні / За наук. ред. проф. Лаптева С.М. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 288 с.
2. Олійник Л. В. Сучасні підходи до ефективного управління ресурсами та активами підприємства // IX Міжнародна науково-практична конференція, 12.07.2012 р.
3. Шарапов О. Д. Системний аналіз: навч. метод. посібник/ О.Д. Шарапов, В.Д. Дербенцев, Д.Є. Семьонов. — К.: КНЕУ, 2003. — 154 с.
4. Школьник, І. О. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посібник. / За ред.. І. О. Школьник. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – 342 с.

Мірошніченко І.Ю., магістр,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
Грушко В.І., доктор економічних наук, професор,
відмінник освіти України нагороджений
Почесним знаком МОНУ «Петро Могила»

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Динамічний розвиток економіки України потребує постійного приведення структури податкової системи у відповідність до економічних умов. Тому виникає необхідність у пошуку оптимального інструментарію податкової політики, зокрема щодо оподаткування капіталу, який би відповідав рівню розвитку економічної системи, стадії нагромадження капіталу та його розподілу між економічними агентами.

Саме тому, на нинішньому етапі розвитку України, коли основним мотивом економічної політики повинна бути безпосередня орієнтація держави на зростання добробуту суспільства, своєчасність критичного аналізу факторів, що впливають на динаміку надходжень з податку на доходи фізичних осіб, не викликає сумнівів.

Податок з доходів фізичних осіб (надалі – ПДФО) відіграє важливу роль у формуванні державного бюджету та стосується кожного члена суспільства. Він є загальнодержавним, встановлюється Верховною Радою України та є обов’язковим на всій території країни. Актуальність правильного декларування доходів громадян, підвищення їх самосвідомості та ставлення до цього процесу податкових органів зростає. В умовах загального підвищення податкової культури, цілеспрямованості роботи податкових органів розуміння зі сторони платників податків сутності проблеми та добровільної сплати податків зі сторони громадянина набуває широкого масштабу.

ПДФО є основним джерелом поповнення бюджету України. За даними Міністерства фінансів, наприклад, за січень-лютий 2018-го до казни надійшло ПДФО в розмірі 12,649 млрд. грн. Це 11,35% загальних доходів держбюджету-2018.

Ставки податку за Податковим кодексом України становлять:

– **18%** - щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) у тому числі, але не виключно у формі: заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами, щодо перевищення суми пенсії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), щомісячного довічного грошового утримання

– **5%** - для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування);

– **у половинному розмірі** ставки для доходів у вигляді дивідендів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, корпоративних правах, нарахованих нерезидентами, інститутами спільного інвестування та суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток.

Основним показником, який впливає на встановлення податкових ставок, є співвідношення доходів між найбагатшими і найбіднішими прошарками суспільства. Такий підхід не лише виправданий із позиції соціальної справедливості, – це є непоганий стимул для ефективного функціонування економіки. Вилучаючи у найзабезпеченіших верств надлишки доходів через прогресивне оподаткування, держава все одно залишає їм достатньо коштів для споживання. Частина доходів, яку забирають у багатих, перерозподіляють на користь бідних верств, що стимулює загальний попит на товари і послуги. Як правило, держава може раціональніше розпорядитися надлишком вилучених коштів, ніж приватні особи.

Система оподаткування доходів фізичних осіб повинна, крім фіскальної (мобілізація фінансових ресурсів до бюджетів), виконувати ще й регулюючу функцію (підвищення рівня соціальної захищеності найбідніших верств населення за рахунок багатшої частини суспільства). Для цього необхідно впровадити таку шкалу ставок податку на доходи фізичних осіб, яка б не ліквідувала у громадян з помірно високим рівнем доходів стимули щодо збільшення їх капіталу. Невід'ємною частиною в оподаткуванні доходів фізичних осіб є їх декларування. Щороку після закінчення календарного року в передбачених законодавством випадках пересічні громадяни подають декларацію про доходи, отримані ними за минулий рік. Для одних фізичних осіб – це справа добровільна, для інших – обов'язок.

Електронна податкова звітність є пріоритетним напрямком у розвитку стосунків між органами ДФС та платниками податків, оскільки дозволяє зменшити часові витрати платника податків на подання податкової звітності – зменшити безпосереднє спілкування платників податків з працівниками ДФС (як наслідок, – зменшення проявів корупції в органах ДФС); підвищити дисципліну та своєчасність подання звітності платниками податків. Також законом передбачено і звітування за даним видом податку. Так, банки, які нараховують доходи у вигляді процентів, у податковому розрахунку за формою 1-ДФ будуть відображати загальну суму нарахованих у звітному податковому періоді доходів

та загальну суму утриманого з них податку. Разом із тим, інформацію про суми окремого банківського вкладного (депозитного) або поточного рахунку, суми нарахованих процентів, а також відомості про фізичну особу – платника податку, якій нараховані такі доходи, у податковому розрахунку не зазначатимуть.

Якщо говорити про підвищення ефективності ПДФО в Україні, то доцільно було б перейти на прогресивну шкалу оподаткування. Тобто чим вищий дохід, вище і податок. Це було б ефективніше для забезпечення держбюджету коштами, адже зараз діє єдина ставка ПДФО 18%, незалежно від розміру отриманого доходу. Варто відзначити, що прогресивна система оподаткування застосовується в багатьох країнах. Наприклад, в США цей податок стягується за "ковзною" системою (від 10% до 40%), що має на увазі збільшення ефективної ставки податку з ростом бази оподаткування. Розмір ставки залежить і від сімейних категорій (незаміжній/одружений, сімейна пара, батько-одинок). ПДФО за прогресивною шкалою також застосовують Франція (від 5,5% до 75%), Норвегія (9,55% до 39%), Канада (від 15% до 50%).

Але найбільшою проблемою в Україні залишається виплата зарплат в "конвертах". Звідси величезні суми недонадходження ПДФО до бюджету, оскільки, за різними оцінками, близько 30% доходів знаходиться в "тіні". І тут держава повинна вживати заходів щодо виведення доходів українців з "тіні".

Список використаних джерел:

1. Грушко В.І. Реформування податкової системи як необхідна умова збалансування державного бюджету // Вчені записки / Університет економіки та права "КРОК". - 2005. - № 14. - С. 100-106.
2. Тулуш Л.Д., Малініна Н.М. Посилення регулювальних властивостей прямого оподаткування у сфері агропромислового виробництва // Вчені записки Університету "КРОК": Економічні науки. - 2014. - Вип. 35. - С. 86-94.
3. Тулуш Л.Д. Особливості формування системи прямого оподаткування аграрного сектору в розвинутих країнах [Електронний ресурс] / Л. Тулуш, Н. Малініна // Соціально-економічні проблеми і держава: електронне наукове фахове видання. - 2012. - Вип. 1 (6). - С. 124-134.
4. Федоришина Л.І., к.і.н., доцент, Лісовенко Т.О. Організація обліку податків з доходів фізичних та відображення у фінансовій звітності // Вінницький національний аграрний університет // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 11 (41). Ч. 2. – 2014.
5. Податковий кодекс – [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>